

Zanimive vesti iz življenja naših ljudi po ameri- ških naselbinah

V San Franciscu je nagloma umrl Jože Cesar, star 53 let, doma iz Trnovca pri Metliki. V Jugoslaviji se mudi na obisku škofjeloški rojak Franc Jamnik, ki je pred 17. leti prišel v Ameriko, od tam ga je pa zaneslo na Honolulu, na Havajske otoke, kjer je začel trgovati z gorenjskim platnom in idrijskimi čipkami. Pravi, da mu gre trgovina zelo dobro, in da je on edini Slovenec v Honolulu.

V Sheboyganu, Wisconsin, je po daljšem bolehanju preminul Jos. Fludernik, lastnik znane slovenske dvorane v Sheboyganu. Ranjki je bil star 67 let, in je prišel s soprogo v Ameriko pred 27. leti. Najprvo se je naselil v Milwaukee, kjer je vodil štiri leta grocerijsko trgovino, pred 7. leti pa je prevzel dvorano v Sheboyganu, ki je postala središče slovenskih prirediteljev. Mož je bil radi svoje prostodušnosti, poštenosti in mirnega značaja splošno priljubljen. Za njim žaluje soproga Mary ter tri hčere: Mary, poročena Pink, Amalija, poročena Klauda in najmlajša Sophie.

V Grays Landing, Pennsylvania, je nagle smrti umrla Jennie Marinč, stara 26 let in rojena v Ameriki. Zapušča moža, sinčka, mater, tri brate in tri sestre. Bila je članica SNPJ sedem let, toda radi slabih razmer je zadnje čase pustila društvo in Jednoto.

Iz La Salle, Illinois, se poroča: Oblasti okraja Tazewell so prejele resolucijo, ki je bila sprejeta preteklo nedeljo na shodu Slovencev v La Salle v njih dvorani, in v kateri se izražajo zahteve, da se osebe, ki so umorile Martina Viranta, postavijo pred sodni stol pravice in se postavno kaznujejo. Virant je, kakor znano, umrl v okrajni ječi, in je proti šerifu Skinnerju in dvema njegovima pomagačema izdala obtožnico, da so moža umorili s pretepanjem, ker so ga hoteli prisiliti, da prevzame na se umor nekega Nelana. Na shodu, na katerem je bilo navzočih več sto Slovencev, sta bila tudi brat in sestra umorjenega Viranta, Jos. Virant in Mrs. Frank Franko, ki sta se zahvalila za zanimanje Slovencev, da se doseže pravica.

Ne pozabiti!

Ne pozabite, da priredi Jugoslovanski progresivni klub v Euclidu, jutri večer, v sredo 26. oktobra, veliko card party s plesom v Slovenskem Društvu Domu na Recher Ave. Svirala bo domača godba, in za vsa okrepčila za lačne in žejne je v obliki meri priredil odbor. Pričetek igranja na karte je ob 8. uri zvečer. Kot je bilo že objavljeno, je ta prireditev za naše siromake in brezposelne, in ker je vstopnina od osebe samo 25 centov, se boste gotovo odzvali. Priďte torej v sredo, 26. oktobra v Slov. društveni dom v Euclidu. Vas prav prijazno vabi odbor.

Važna seja

Dne 25. oktobra ob 8. uri zvečer se vrši izvanredna seja zastopnic vseh clevelandskih podružnic Slovenske ženske Zveze. Seja se vrši v mestnem kopalnici na St. Clair Ave. Priďte vse.

Prve pomaranče

Včeraj so dospale v Cleveland prve sezonske oranžje. Prišle so iz Alabame.

Mestna uprava v Chicagi grozi ukinjenje mestne postrežbe prebivalcem

Chicago, 24. oktobra. Več kot \$200,000,000 držijo hišni posestniki in drugi davkoplačevalci v svojih žepih v obliki neplačanih davkov. Chicagžani so šli tozadevno že zdavnaj na štrajk, in posledica je, da je mestna vlada zelo prizadeta, ker ne dobi denarja. Pri izvanredni seji mestne zbornice je bil predložen načrt, katerega so odobrili, da se bo hišnim lastnikom, ki ne plačajo davkov, ukinila dobava mestne vode, da se ostanki živčevja in smeti ne bodo več pobirali, in da bo parkanje avtomobilov na mestnem svetu onim, ki ne plačajo davkov, odpovedano. Da pa ne bodo revnejši sloji prizadeti, je mestna zbornica sklenila, da pridejo te določbe v poštev samo za one, ki so zaostali več kot \$10,000 v davkih.

Želja po sinu je prignala kraljico v Romunijo

Bukarest, 24. oktobra. Princezinja Helena, bivša soproga romunskega kralja Karla, ki je svojo ženo spodil v prenosu, da bi lahko živel z Magdo Lupescu, je ustvarila veliko senzacijo po Romunski, ko se je ne pričakovano vrnila iz svojega prebivalstva v Londonu. Kmetje se veselijo tega dogodka in občejujajo bivšo kraljico, ki se je drznila vrniti se v domovino, da si dobro ve, da bo s tem kralja Karla silno razsrdila. Kot znano, je kralj Karl pred kratkim poslal svojega sina Mihajla v London, da si ogleda angleško prestolico. Pri tem je obiskal tudi svojo mater, Heleno, in je ob tej priliki zvedel, da ima njegov oče ljubzenske spletke z Magdo Lupescu. Kralj Karl je reditega zapovedal, da se sin takoj vrne v Romunijo. Njen sedanji prihod v Romunijo je najbrž v zvezi s prizadevanjem ministrskega predsednika Maniu, ki je načelnik kmečke stranke, in ki močno želi, da bi nastala poravnava med kraljem in bivšo kraljico. Zopet drugi trdijo, da so to politične spletke ministrov, in da iz vsega skupaj ne bo prišlo nič dobrega za Romunijo. Heleno niso uradno sprejeli v Romuniji.

Banket "Orla"

V nedeljo večer se je vršil v pritličju nove cerkve sv. Vida banket v počast baseball igralcev "Orla," ki so se potrudili in dosegli prvenstvo za leto 1932. Stoloravnatelj je bil Mr. Martin Antonič, predsednik "Orla," ki je ob tej priliki izročil srebrno kupo managerju igralcev, Joseph Kostanjku, v znak priznanja za njih zmago. Banketa se je udeležilo nad 200 prijateljev igralcev, med njimi tudi mnogo starejših ljudi, ki so s tem pokazali, da odobravajo udeleževanje mladine v naselbinah. Po banketu se je vršil ples v klubovih prostorih v novi šoli, kjer se je vršila lepa zabava.

Maša zadušnica

Za pokojnim John Vidmarjem se bo v sredo, 26. oktobra, ob 8. uri zjutraj brala sv. maša v cerkvi sv. Vida ob priliki četrte obletnice njegove smrti. Prijatelji ranjkega so prijazno vabljeni.

Konvencija učiteljev

Ta teden pride v Cleveland 15,000 učiteljev in učiteljic iz severnih krajev države Ohio, da proučujejo svoje razmere pri letni konferenci.

Hooverja skrbi mržnja množice, ki ga je z nevo- ljo sprejela v Detroitu

Washington, 24. oktobra. Predsednik Hoover je prišel do prepričanja, da je potrebno, da gre še večkrat zaporedoma pred narod, da se jasno izrazi o svojih idejah, o katerih povprečni ameriški državljani nima čistih pojmov po mnenju Hooverja. Ko je bil preteklo soboto Hoover v Detroitu, ga je narod na ulici mrzel, da celo nekako mržnjo sprejel. Tajni detektivni in drugi vladni uslužbenci, ki spremljajo vsakega predsednika, kadar gre na pot, in ki so spremljali v zadnjih 25. letih vsakega predsednika, ki se je podal na pot, so izjavili, v zadnjih 25 letih niso še videli toliko mržnje napram predsedniku, kot se je to pokazalo v Detroitu. Pokazala se je odkrita sovražnost napram Hooverju. Dočim so za del sovražnega nastopa proti Hooverju v Detroitu odgovorni komunisti, ki so demonstracije aranžirali, pa je očitno, da komunisti niso takorekč mogli vplivati na splošno prebivalstvo Detroita, ki je z godrnjanjem, življenjem in s klicanjem slabih imen sprejelo predsednika. Od kolodvora pa do auditorija, kjer je Hoover govoril v Detroitu, je nekako tri milje in pol dolga pot. Na obeh straneh ceste so stali stotisoči, ki so izžvižgali Hooverja in glasno kričali nad njim. Da, celo mali šolski otroci so se udeležili te sovražne demonstracije. Ko je Hoover končal, so sklenili njegovi stražniki, da ga z največjo naglico odpeljejo nazaj na kolodvor. Dobili so zaprt avtomobil in so tako drveli proti postaji skozi rdeče prometne signale, da sta dva avtomobila, polna tajnih policistov, trčila v dva druga avtomobila in se razbila, dočim se detektivom ni skoro nič zgodilo. Hooverja skrbi ta sovražni nastop množice v Detroitu.

Hitler še vedno pričakuje narodne zmage

Berlin, 24. oktobra. Adolf Hitler, vodja nemških fašistov, je izjavil, da ne bo prej odnehal, dokler ne pride na krmilo nemške vlade, in pričakuje, da bo pri volitvah 6. novembra njegova stranka dobila večino v državni zbor. Hitler pričakuje, da bo izbran kanclerjem nemške države namesto sedanjega Franz von Papena.

Nesreča pri igranju

V nedeljo je umrl 9 letni Emil Frank Sokach, sin Joseph in Mary Sokach, 941 Babbitt Road. Igral se je pri Euclid Disposal napravi, ko je padel v globoko jamo. Odpeljan je bil v bolnico, kjer je po kmalu potem preminul. Isti deček je bil rad njen od nekega avtomobila septembra meseca, ko se je igral na cesti. Pogreb sinkota se vrši v sredo zjutraj ob 8:30 pod vodstvom August F. Svetek. Staršem naše iskreno sožalje!

Zadušnica

V četrtek ob 9. uri zjutraj se bo brala sv. maša zadušnica za pokojnim John Modic ob priliki 14. obletnice njegove smrti. Zadušnica se vrši v četrtek in ne v sredo, kot je bilo oznanjeno. Prijatelji pokojnega so prijazno vabljeni, da gotovo pridejo označeni čas.

Šest ubitih

Tekom nedelje je bilo v državi Ohio ubitih šest oseb v različnih avto nesrečah.

Smith govori

Newark, New Jersey, 24. oktobra. Pred ogromno množico, katero so šteli na 20,000, je Alfred Smith, predsedniški kandidat demokratske stranke v letu 1928, imel nocoj večer svoj prvi kampanjski govor, kateremu je silna množica sledila z največjim zanimanjem in aplavzom. Nad 50,000 ljudi ni moglo v dvorano. Smith je govoril o današnji depresiji, prohibiciji in zaporedoma imenoval predsednika Hooverja "voditelja suhačev v Zedinjenih državah." Sele proti koncu svojega govora je omenil Roosevelta, nakar je nastal tak vrišč v dvorani, da ni mogel več minut nadaljevati govora. Ljudje so s seboj prinesli piščalke, avto rogove in enake naprave za povzročanje hrupa, poleg tega so pa kričali do hripavosti. Smith je končal svoj govor s tem, da je pozval ljudi, da gredo domov in skušajo dognati, če je bila republikanska stranka zmožna rešiti eno samo večje vprašanje v korist naroda. "Namesto tega," je dejal Smith, "pa prihaja Hooverjeva stranka v javnost z babji strašili, da če republikanska stranka zgubi pri teh volitvah, da se bo povratek prosperitete silno zavlekel. Jaz absolutno zanimam to, zanimam z največjo resnostjo, in prav na tem mestu izjavljam vsem onim, ki me po širni Ameriki nocoj pošljejo, da je izvolitev demokratske uprave najboljši način rešiti današnje probleme, najboljši način, da se povrne prosperiteta — izvolitev Roosevelta in Garnerja." Medtem je pa imela policija zunaj dvorane hud boj z nekako 50,000 ljudmi, ki so silili v dvorano, desi v njej ni ti za eno samo osebo ni bilo več prostora. Smith v dvorani ni mogel spregovoriti dveh stavkov, da bi ga narod ne prekinil z gromovitim aplavzom. Smith je med drugim dejal: "Demokratska stranka ni bila v letu 1928 prav nič boljša kot republikanske. Obe sta se ustrašili posledic, ako se izjaviti za odpravo 18. amendmenta. Moje stališče vam je pa znano. Odprto in jasno sem pričal v letu 1928, da prohibicija mora iti. Jaz se sploh nikdar ne bojim odkrito se izjaviti o vsaki zadevi. Danes se je položaj spremenil. Dočim se republikanska stranka še vedno vrtili okoli prohibicije in ne ve, kaj bi naredila, je demokratska stranka jasno izjavila: "Proč s prohibicijo!" Kakšna razlika je bila nocoj večer med sprejemom Smitha v Newarku in med sprejemom Hooverja v Detroitu zadnjo soboto! Dočim so Hooverju žvižgali in tulili, ko se je vozil od postaje do dvorane v Detroitu, je Smitha na osem milj dolgi poti proti dvorani pozdravljalo več kot 200,000 ljudi. Niti enega samega vzklaka nezadovoljstva ni bilo. Pozdravljali so ga kot voditelja, kateremu zaupajo.

Kompanija, ki pusti delavce v miru

New York, 22. oktobra. Dočim se je pojavilo zadnje čase mnogo kompanij, ki hočejo ustrahovati svoje delavce, kako bodo volili predsednika, pa je Thomas Edison tovarna v West Orange, N. J., kjer je zaposlenih 3000 delavcev, izjavila, da jo nič ne briga, kako delavci volijo. Vsakemu je prosto dano, da voli kakor hoče. Predsednik družbe, sin pokojnega Thomasa Edisona, je še posebej naročil načelnikom posameznih oddelkov, da se absolutno ne smejo vtikati v delavske državljanske pravice.

Zasoljena kazen

Mestna sodnica Lillian Westropp je včeraj naložila najbolj zasoljeno kazen, kar jo je še kdaj kak avtomobilist dobil na mestni sodnji, in kazen je hujša tem bolj, ker je bila obsojena ženska od ženske sodnice. Obsojenka je Mrs. Frances Oprusa, 33 let stara, mati dveh otrok. Sodnica ji je naložila 7 mesecev zapora in \$100 globe. Ženska je bila obtožena, da je pred dvema mesecema zavozila s svojim avtomobilom v skupino Salvation Army ljudi, ki so na cestnem vogalu prepevali. Ubila si cer nikogar ni, toda ranila jih je precej. Takoj po nesreči je pa hotela pobegeti s svojim avtomobilom, pa so jo dobili. Policija je poleg tega pričala, da je bila Mrs. Oprusa pijana. Obsojena je bila na 6 mesecev zapora, ker je nemarno vozila in v en mesec zapora in \$100 globe, ker ni ustavila po nesreči. Žena stanuje na 1011 E. 72nd St.

Čistilnica obratuje naprej

Kot nam poroča Mr. Frank Mervar, lastnik Frank Mervar Dry Cleanin' Co., je razstrelba, o kateri smo poročali, poškodovala samo del poslojpa, ter se vrši obrat v čistilnici nemoteno naprej. Vsaka obleka, prinese na v čiščenje k Frank Mervaru, je zavarovana proti ognju.

* Amerika je priznala novo čilensko vlado.

Gov. Roosevelt je pristaš Tammany organizacije, pravi Norman Thomas

Baltimore, 24. oktobra. Norman Thomas, socialistični kandidat za predsednika, je danes v svojem govoru izjavil, da je Franklin Roosevelt bolj pokoren poveljem, ki jih daje Tammany politična organizacija v New Yorku, kot je bil pred njim kak drug governor. Sele zadnje čase, ko je dognal, da ne more zmagati, ako je prikljen na Tammany organizacijo, se je navidez odtujil od nje. Sedaj, ko je Walkerjeva afera potlačena, ker se je župan Walker odpovedal županstvu mesta New York, je pa Roosevelt zopet na strani Tammany organizacije. Norman Thomas je izjavil, da je demokratski kandidat za predsednika nezmogel ali pa ni pri volji ukrotiti borzne špekulante na Wall Streetu, pa vseeno hodi po deželi in obljublja, da bo to storil. Cesar ni naredil kot governor države New York, tega tudi kot predsednik ne bo naredil. Roosevelt se mora tudi obsoditi radi kompanije, v kateri se nahaja, in od katere ne more priti kaj dobrega za narod. Astor, Hearst, Young in enaki ne morejo prinesiti pravega reda in zadovoljnosti ameriškemu narodu.

Na morju rojen otrok nemškega inženirja

New York, 24. oktobra. Parik General von Steuben, od North German Lloyda, je pripeljal v pristanišče enega potnika več kot pa jih je imel na krovu pri odhodu iz Nemčije. Mrs. Kaehe Scherning je tekot vožnje porodila zdravega sina. Mrs. Scherning je nemška žena inženirja John Scherninga iz San Franciscu. Scherning je odšel na obisk v Nemčijo, kjer se je kmalu poročil in se je sedaj vračal zopet v Ameriko.

* Na Grškem bodo imeli ponovne državnozbojske volitve.

* Dve bombi so dobili včeraj v Empress gledališču v Cincinnati, Ohio.

Kulturni vrt

Slovaki v Clevelandu so preteklo nedeljo obhajali veliko slavnost, ko so posvetili svoj "kulturni vrt" v Rockefeller parku, kjer imajo enake vrtove še druge narodnosti. Kos sveta, na katerem se nahaja slovaški kulturni vrt, je obdelan tako, kot so dobri slovaški vrtovi v domovini. Vrt je bil izročen v varstvo mestni vladi. Navzoči so bili župan Miller, prvi policijski prosekutor Tennesy, ki je rodom Slovak, direktor parkov, Matia, in več drugih.

Bivši načelnik Graul

Skoro sleherni je prizadet od današnje depresije, in oni, ki dobivajo pokojnino, so v gotovih ozirih postali siromaki. Tako imamo slučaj bivšega načelnika clevelandске policije, Jacoba Graula. Dobival je \$3800 pokojnine na leto, pa je šel in si dal zgraditi hišo, misleč, da bo lahko odplačeval. Sedanja pokojninska komisija je pa znižala njegovo pokojnino na \$1,200 na leto. Graul pravi, da niti davkov ne more več plačevati in da bo v kratkem zgubil svojo hišo.

Demokrati v Newburgu

Slovenski demokratski klub v Newburgu naznanja, da ne bo seje v torek, 25. oktobra, kot se je naznanilo. Seja se vrši prihodnji teden, kar se bo pravočasno naznanilo.

* Belgija je dobila nov kabinnet pod vodstvom Renkina.

Samo vreme se bo spre- menilo, ako bo predsednik Hoover zopet izvoljen

Washington, 24. oktobra. Dva politično-ekonomska sistema sta mogoča," se je izjavil kongresman Huddleston iz Alabame. Ali naj imamo strogo socialističen ekonomski sistem ali pa absolutno individualističen. V sredi med tema dvema je pa kompromis: Mi poslujemo danes na podlagi kompromisa, in kot vsak kompromis, ima tudi naš mnogo slabosti obeh sistemov, pa malo vrtilin obeh. In ta kompromis je odgovoren za današnji neznošni položaj. Mogoče pride do male spremembe po volitvah, toda ne dosti. Edino vreme se bo spremenilo, ker dobimo v kratkem zimo. Po mojem mnenju je individualizem mnogo ugodnejši za narod kot socializem. Od časa do časa smo se oddaljevali od tega sistema, pogajali smo se in pobotovali s socialisti, danes pa živimo v ekonomskih razmerah, ki niso niti kapitalistične niti socialistične. Na eni strani imamo skupino ogromnih korporacij, kjer vlada absoluten monopol, z določenimi cenami, ki so take, kot jih monopol želi. Na drugi strani pa imamo poljedelstvo, ki ni zmožno omejiti produkcije, torej tudi cene ne morejo biti določene, in posledica je, da farmer prodaja svoje pridelke tako, kolikor pač dobi za nje. Kongresman trdi, da bi se položaj spremenil, ako bi bili ogromni trusti odpravljeni, ki monopolizirajo denar, pridelke, da celo obstoj človeštva. Nobene spremembe ne bo, dokler ni narod temeljito poučen o vsem, kar vpliva na njegovo življenjski obsto.

Škof in cerkev

New York, 24. oktobra. Protestantovski škof William T. Manning je včeraj s silo vdrl v episkopalno cerkev, katero so cerkveni moške zaklenili, ker je pastor dovolil, da so tudi črni državljani prihajali poslušat besedo božjo. Škof Manning je pripeljal s seboj ključavničarja, kateremu je ukazal vlomiti zapah, nakar je šel v cerkev in začel pridigati, rekoč, da je naloga cerkve, da v verskem oziru ne dela absolutno nobene razlike med črnimi in belimi. Cerkveni moške so zadnji teden zaklenili cerkev in vzeli pastorku ključ. "Nastop cerkvenih moških ni samo nepostaven, pač pa tudi nasproten principom vere. Tekom pridige škofa je 12 policistov stražilo v cerkvi. Cerkveni moške so izjavili da se bodo posvetovali z odvjetnikom, da doženejo, če ima škof pravico odpreti cerkev, katero so oni zaprli.

Čebele so umorile slepega konja na paši

Greensburg, Pa., 24. oktobra. Neki slepi konj na paši je prevrnil panj čebel. Slednje so se zgagnale v konja in ga opikale do smrti.

Seja skupnih društev

V sredo zvečer se vrši seja skupnih društev fare sv. Vida v navadnih prostorih. Vsi zastopniki in zastopnice so vabljeni, da pridejo.

Zamenjan dežnik

Neka ženska je vzela napačen dežnik v cerkvi sv. Vida pri 6. sv. maši v nedeljo. Kdor dežnik pogreša naj se zgasi na 990 E. 69th St.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00; četrt \$1.75
Za Evropo, celo leto \$8.00; pol leta \$4.00; za četrt leta \$2.50
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers.

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83

No. 250, Tue., Oct. 25th, 1932

Zgrešeni cilj Henry Forda

Ford nadalje piše: "Vzemimo na primer naš Detroit. Tu imamo naše najboljše ljudi, ki verujejo v prohibicijo, in danes bolj kot pred dvema letoma."

Moralo človeka ne moremo presojati po tem, da dožene, kaj dotični pije ali uživa. Na primer, Janez Krstnik ni nikdar pil vina, Krist ga pa je. Toda kdo se bo upal trditi, da je bil radi tega Janez Krstnik boljši človek kot Krist? Da, oba sta bila dobra, in vendar je bil Krist še neskončno boljši, četudi je pil vino, katero Ford tako sovraži. Ford pravi: "Naši najboljši ljudje so za prohibicijo." Ali bi Ford izključil Krista iz te dobre družbe?

Ford: "Moker se spreobrne v suhega, ako nima več opojne pijače na svojem domu in da nikjer drugje ne zahteva opojne pijače."

To še noben dokaz ni za spreobrnitev. Koliko ljudi poznamo, ki so silni nasprotniki prohibicije, toda ne uživajo nobene opojne pijače. Zopet drugi ne pijejo danes, ker se bojijo vsakovrstne brozge, ki je produkt prohibicije. Toda za vsako osebo, ki je tekom prohibicije opustila rabo opojne pijače, jih imamo danes deset, ki pijejo, dočim prej niso pili.

Ford: "Prva in najbolj pomembna posledica prohibicije je, da se je množina opojne pijače silno znižala."

Kje neki je Ford dobil to idejo? Ta trditve ne nasprotuje samo uradnim zapisnikom vseh policijskih postav in uradov v Zedinjenih državah, pač pa nasprotuje tudi skupnjim in opazovanjem povprečnega Amerikanca. Predno je bila prohibicija upeljana, se je vodil uradni rekord glede narejene in povžite pijače. Odkar pa je upeljana prohibicija, nima nihče takega rekorda. Raditega je trditve Forda, da je "uživanje pijače znatno padlo" gola iznajdba Forda. Henry ne pride nikdar v kroge, kjer se pije, zlasti ne v srednje in ubožne kroge. Toda policijski zapisniki nam pa kažejo, koliko milijonov plačujejo letno butlegerji za protekcijo, kažejo nam, da so se zločini povečali za 200 odstotkov, pijančevanje pa za 300 odstotkov. Dokazano je nadalje, da ljudje v velikih mestih, kot v Washingtonu, New Yorku, Philadelphiji, Chicagu, Detroitu, Clevelandu, pijejo več kot so kdaj prej pili. Ford torej ne zna prodajati samo avtomobilov, pač pa iz trte izvite trditve in zavijanja.

Ford: "Prohibicija je ciljala za tem, da ustavi uživanje opojne pijače, in prohibicija je dosegla svoj namen."

Odgovor je enak kot zgoraj.

Ford: "Včasih sem bral, da se je uživanje opojne pijače ni zmanjšalo, da, čital sem celo, da se je uživanje opojne pijače, odkar je nastala prohibicija, pomnožilo. Jaz temu absolutno ne verujem."

Tudi med apostelni je bil neverni Tomaž, katerega so pa znali prepričati, kakor bo Forda prepričal pri letošnjih volitvah ameriški narod, da ima narod prav, ne pa Ford.

Ford: "Iz dnevnih opazovanj tekom štirideset let mojega življenja sem dognal, da se danes niti za en odstotek toliko ne povzije opojne pijače kot se jo je včasih."

Poznana suhaška organizacija W. C. T. U. je na svoji zadnji konvenciji v Seattle "dognala," da se je uživanje opojne pijače v Zed. državah znižalo za 60 odstotkov, dočim znaša to znižanje po mnenju Henry Forda 99 odstotkov. In dočim smo imeli prohibicijo le 12 let, pa trdi Ford, da že 40 let opazuje, da ljudje vedno manj pijejo. Tudi znani verski zelot Boliva v Zion City, Illinois, opazuje našo zemljo že 40 let, pa še vedno trdi, da je ploščata in da se ne vrti okoli.

Ford: "Opojna pijača se v svojem značaju ali vsebini prav nič ni spremenila."

Fordu seveda je nepoznana razlika med čistim grozdnim sokom, ki se spremeni v vino ali pa med regratovo brozgo, katero uživajo nekateri Amerikanci. Fordu je nepoznana razlika med pristno slivovko, katero človek vzame, da se pogreje in poživji, ali pa med "hučem," ki ga je rodila ameriška prohibicija. Ako bi Ford toliko vedel in znal o avtomobilu, kot zna o opojni pijači, tedaj bi tudi trdil, da je Ford avto navadna karjola.

D O P I S I

Maple Heights, O.—Mesec oktober nam je vsem v resnici ostal v spominu še iz naše lepe domovine. Še danes se prav živo spominjam, kako smo grozdje obirali in brente nosili. Toda v tej depresiji nam misli uhahejo drugam in vse te lepe spomine bomo pozabili, ako bo šlo še nekaj časa tako naprej. Da pa pozabimo vsaj nekoliko na svoje gorje, nam bo preskrbela družba S. N. Doma nekoliko veselja na 24. novembra, 1932 v prostorih pri rojaku A. Kostelcu, na 5087 Stanley Ave. Vabljeni ste vsi od blizu in daleč na to prireditev, katere začetek bo ob eni uri popoldne. Da se

prične veselica tako zgodaj je vzrok ta, ker bo tako prijetno, da bomo rabili vse popoldne in celo noč, na spravimo v kraj vse dobrote, ki bodo na razpolago. Tisti dan se bomo tudi zahvalili gospodu, ki nam je preskrbel te dobre čase. Zato pridite od blizu in daleč, da se skupaj zahvalimo za to depresijo.

Ta depresija je bila in je tudi kriva, da je morala družba S. N. Doma za nekaj časa opustiti prodajo delnic. Tiste pa, ki imate delnice in še dolgujete nanje, vas bodo obiskali kolektorji v mesecu novembru, predno se zapro knjige tajnika. Kdor more še kaj plačati v tem

Trgatev grozdja pri slovenskih farmerjih v Genevi in Madisonu

"Nič ne skrbi, Mary, se bom že poahtal, da pridem kmalu domov," je naročil naš farmer Tone Debevc iz Madisona, Ohio, svoji ljubi ženki, ko je odpeljal par ton grozdja proti Clevelandu, kjer ima svoje stare in zveste odjemalce. Mrs. Debevc je samo prikimala in se prav lepo nasmejala, mislila je pa svoje. Tone je namreč grozdje odpeljal že ob 7. uri zjutraj zadnjo soboto v Cleveland. Dajmo mu dve uri, da pride v Cleveland s težko naloženim motovilom, poldrugo uro, da pride nazaj, dve uri pa v Clevelandu, da razloži sladko grozdje, in še pol ure, če se spotoma kje ustavi za "gas," potem mu pa lahko damo še dve uri, če sreča kje tega ali onega prijatelja, in bi to vse skupaj zneslo osem ur. Ob sedmih je šel z doma, torej bi moral biti doma nekako ob tretji uri popoldne, pa še v soboto, ko je toliko dela pri hiši za mater in za očeta.

Slučajno me je pot nanesla na Debevevo farmo zadnjo soboto popoldne, ko je ura že štiri odbila. Kadar jaz pridem k kakim farmerskim hišam, najprej vprašam za gospodarja, potem pa seveda tudi gospodinjjo prijazno pozdravim. Pa sem dobil na Debevevi farmi samo Mary doma, in tistih prijaznih dvojčič, Julije in Danice ni bilo nikjer, in tudi mala Nežica ni priskakljala nasproti v pozdrav. Ne da bi mi Mary povedala, sem že vedel, da Toneta ni doma. Oba "Roverja" na Debevevi farmi sta sicer z vsi ihto hotela po pasje povedati, da bosta tudi ona dva zadostovala za en čas, kajti butala sta ob mene s pasjimi rilci na vse načine in se hotela prikupiti, toda to pot sta se zmotila. V žepu nisem imel niti klobas, niti candy.

Germekov Tom, ki je na Debevevi farmi za superintendenta letos, mi je hitel zatirjevati, da bo Tone kmalu doma, ker je še pred odhodom zatrdil, da se bo "poahtal," ker je sobota, toda Mrs. Debevc pozna svojega Toneta, pa je rekla: "Nič ne verjemite! Kadar Tone pove in naroči, da se bo 'poahtal,' takrat vselej kasno pride domov." Žena Toneta že pozna, kajti bila je ura pet, predno je Tone privozil domov sebe, dvojčici in Nežico in par praznih basketov. Delal je ves dan trdo za par ton grozdja, ki je sladko kot med, toda pridelano s toliko grenkim pelinom dela in muje, da bo to težko kdo razumel.

Enajst let sem skoro stalni gost ob raznih prilikah pri naših slovenskih farmerjih v Genevi in Madisonu, pa ne vem, kako je prišlo, da ob času trgatve še nikdar nisem bil tam. Ali sem prišel prezgodaj, ali pa prepozno, ko so grozdje že potrgali in odpeljali, ampak letos sem rekel, da me ne bodo opeharili za trgatve v najboljših in največjih slovenskih vinskih gorah v Ameriki, v Madisonu in Genevi. In res sem jo mahnil pretekli petek popoldne k našim farmerjem, da vidim te ameriško-slovenske viničarje in viničarke.

Prvo kar sem zamerkal na Gramčevem dvorišču, ko sem skočil iz avta, so bili sami fantje. Nobene ženske nikjer, torej nobene viničarke. Ker je pa Hot Dog Tonie le preveč sumljivo gledal za temi "fanti," dasi to ni njegova navada, in ker je bila oblika teh viničarjev, kar se tiče telesa, nenavadno obilna tam, kjer je moški navadno tenak in skoro prozoren, sem se začel tudi jez zanimati za viničarje. In ni sto hudikov, da sem v eni sekundi dognal, da so vsi viničarji — viničarke. "Prešmetane hlačenčarje!" sem jih pozdravil, in trgatve grozdja se je uradno pričela. Maverjeva Sophie iz Baylissa

letu, naj stori po svoji moči. Torej na svidenje na 24. novembra. Purani in ohajčan imata glavno vlogo. (Jaka, da se ne boš kar tako zmazal!) Pozdrav!

A. R.

je bila tam, pa Mulhova Josie, potem pa Godeceva Josie, in Mulhova Pepca, pa še ene tri "Zovke" so mi našli med viničarkami, in ker je gospodar farme tudi Joe, po domače Gramce, se mu je zdelo, da je preveč Jožetov v vinogradu, pa je meni izročil komando nad viničarkami. Kako se torej trga grozdje po slovenskih farmah v Madisonu in Genevi, vam bom pa sedaj povedal, ker sem dobil dosti bridkih in veselihkušenj v tem. Opisal bom samo prizor iz Gramčeve farme, in mislim, da je tako nekako tudi po vseh ostalih slovenskih farmah Madisona in Geneve, kjerkoli je slovenski farmer dobesedno v potu svojega obraza pridelal s pomočjo prijazne in včasih neprijazne narave najbolj sladko kapljico, kar jo pozna vsa Amerika.

Kdor hoče dobiti posevni viničarja ali viničarke v teh dnevih je poglaviti pogoj, da je brez dela in da ga farmer dobro pozna. Tisti, ki delajo in zaslužijo, naj ne hodijo na vinsko trgatve na farme. Kajti trgatve grozdja ni prijetna v teh dneh, ko je oster piš na dnevnem redu, niti farmer ne more plačati viničarjem pa viničarkam, ker za grozdje niti polovico toliko ne dobi, kot ga je veljalo, da je s trudom in skrbijo pripomogel naravi, da mu je obrodila sladko kapljico.

Torej zjutraj smo vsteli ob nekako pol šesti uri, jaz, viničarji in viničarke. Treba se je obleči, umiti in splošno pripraviti za dnevno delo. Potem ko so nam Gramčeva mati predložili obilni zajtrk na mizo, smo se oborožili s škarkami podali v vinograd. Joe pa mi je dal razumeti, da moram pustiti viničarke zaenkrat v miru, ker moram iti z njim za knjigovodjo k doktor Kumelnu na hrib. Vendar kot nadzornik trgatve sem še preskrbel jako važno delo pred odhodom k Kumelnu, da sem vse viničarke in viničarje spravil na tehnično z obljubo, da jih zvečer, ko se bodo vračali iz vinograda, še enkrat pretehtam na pošteni Gramčevi tehtnici, da doženemo, koliko grozdja viničarji in viničarke tekom dneva pozobljejo. Maverjeva Josie ali "Pjapa" kot ji reče dr. Kumel, je odtehtala na gliho 187 funtov. Godeceva mama so pritisnili tudi toliko, Mulhova Josie je shujšala zadnje čase, pa je imela samo 177, soranistinja Josie Mulh je potegnila 127, altistinja Josie Godec je pa imela že zjutraj 141, funtov namreč, ne fantov. Ko sem pretehtal še eno našo rojakinjo, ki je odvagala 209 funtov, sem našel potem ko sem še moške viničarje spravil na vago, vsega skupaj 1,700 funtov pri dvajsetih viničarjih in viničarkah. En četrt funta je bilo več, pa Joe Gramce je povedal, da se "firkelci" ne štejejo.

Po tej uradni cennitvi teže delavcev v vinogradu, sva jo z Gramčevim trukom pobrisala k dr. Kumelnu na hrib, kjer je imel doktor Kumel že dva tona najlepšega grozdja, katerega sta nabrala s Tonetom Kumelnjom tekom tedna. Ravno ko je ura odbila šest zjutraj, sva z Gramcem se znašala na dr. Kumlovem dvorišču.

"Pr mej 'kuš,'" naju je pozdravil dr. Kumel, "al pa besedo držita!" Pa predno nadaljujem, moram začeti od kraja, da na kratko razložim, kako se grozdje, ki je zrastle v Madisonu in Genevi, pošilja v Cleveland. Najprvo je potrebno, da se vedno gleda, da se izberejo slabe trte in zasaja nove. Slovenski farmerji v Genevi in Madisonu so zadnja leta storili v tem pogledu prave čudeže. Njih grozdje, ki pred desetletji leti še nikjer ni bilo poznano, je s priredavanjem, z velikimi stroški in neumorno delavnostjo pridnih in razumnih slovenskih farmerjev prišlo do take veljave, da kar danes se spremeni ob pritisku preš v mošt, in z božjo pomočjo še v

kaj drugega, da kapljica iz naših madisonskih in genevskih farm nima para pod ameriškim nebom. In nihče mi ne more oporekati, kajti tekom dolgega bivanja v Ameriki sem v obli meri imel priliko poskušati michigansko, newyorško, pennsylvansko, in, žal, tudi californijsko kapljo, in ker sem rojen v krajih, kjer je dobra kaplja doma, in ker sem v Ameriki preskusil vse, dobro in slabo, mi najbrž ne bo nihče zameril, če rečem, da čez kaplje, ki pride iz madisonskih in genevskih prijaznih hribov, je ni, pa je ni! In vsako leto je to grozdje iz slovenskih farm boljše in boljše!

Povedal sem, da je treba gledati, da se vedno iztreblja iz vinograda slabe trte in zasaja nove. Potem je potreba gnojiti, dobro gnojiti, obrezovati, zasajati kole, napenjati žige, diskati, orati, ruvati plevel, trte, ki preveč bohotno silijo na dan, spraviti v njih tir, zopet gnojiti, diskati, in ko enkrat trta odvede, pa je treba gledati proti nebu, da ti vrag (sicer ga v nebesih ni, pa vseeno!) ne pošlje toče ali neurja, ki ti v par minutah pobije vse, kar si v mesecih težkega dela pridelal v potu svojega obraza. Mnogi farmerji so zavarovani proti toči, mnogi pa tudi ne, kajti zavarovalnina je od sile draga. Računajo vam kompanije \$12.00 od akra vinograda, za tri mesece. Potem pa naj pobije toča v maju, juniju ali juliju, ali pa v juniju, juliju in avgustu, ali pa v juliju, avgustu in septembru. Ako je v teh izbranih različnih treh mesecih pobila toča, dobite zavarovalnino, če pa ima toča muhe in pade v drugem mesecu, kot ste se zavarovali, pa kompanija ne plača rdečega centa.

Tam proti septembru mesecu, ki meji na oktober, torej nekako ob koncu septembra in v začetku oktobra, začne farmer misliti na grozdne košarice. Farmer, ki pripelje grozdje v Cleveland, dobi nazaj košarice ali pa ne, in jih mora torej skoro vsako leto kupovati.

Za eno tona grozdja je potrebnih nekako 80 do 90 košaric, in te veljajo približno \$3.00 za tona grozdja. Deset ekspertnih "pikarjev" grozdja (ali "pikaric"), nabere na dan, če dela 10 ur v vinogradu, nekako 250 košaric grozdja, ali tri tone. Recimo, da je vreden vsak teh viničarjev, tudi v teh depresijskih časih vsaj \$2.00 na dan za svoje delo, je torej nabrano grozdje veljalo \$7.00 samo za pobiranje ali trganje od tona. In v resnici slovenskega farmerja toliko velja, četudi ne plača v denarju, pa plača v obilni jedi marljivim viničarjem in še v drugi postrežbi. Voznja grozdja iz Madisona ali Geneve je vredna med rodnimi brati \$4.00 od tona, in tako znaša torej račun, ki ga naredi farmer ob koncu trgatve nekako tako: \$3.00 za košarice za tona grozdja, \$7.00 za trganje, \$4.00 za vožnjo, skupaj \$14.00. To so samo stroški trgatve, kje je pa gnojilo, živež, vrvi, koli, zlasti pa naporno delo v vinogradu, vse to ni všeto v gornji svoti, pa vendar znaša, milo računano, \$12.00 od tona. Naši farmerji, ki plačujejo tozadevno potrebščino in v potu svojega obraza delajo in obdelujejo in pričakujejo s strahom, ali bo letina se obneša ali ne, vam bodo k temu pritrčili, da je res.

In cena grozdja, po vseh teh težavah, skrbah, stroških in delu in odgovornosti? \$25.00 ponuja odjemalci za grozdje, ko je živa resnica, da velja farmerja najmanj \$26.00 tona. Pa kaj hoče. Svet nima denarja v teh Hooverjevih časih. Je stotine farmerjev drugih narodnosti, ki sploh grozdja ne trgajo in ne prodajo, ker vedo, da bodo zgubili pri takih cenah, toda so drugi, ki prodajo iz sile in potrebe, dasi dobro vedo, da niso naredili rdečega centa pri tem, pač pa nekaj še naplačali. Zato so pa farmerje zadožene, in farmer mora danes v resnici imeti božansko potrepljivost, da se ne punta

Če verjamete al' pa ne.

povsod, kot so to naredili farmerji v Iowi, North Dakoti, Nebraska in Minnesoti.

Toliko o tem, da bo narod vedel, da ima farmer isto gorje in zgubo, kot jo ima delavec v mestu. Ni pa še bilo tako slabih časov na svetu, da si ne bi skoro sleherni naš domačin privoščil nekaj galonc mošta, da ima pošten požirek vsaj za Martinovo in za Božič. Letos sicer ne toliko kot običajno, pa vseeno, en sod ali dva bosta v skoro sleherni slovenski hiši. In če je hiša v resnici tako sirotna, da ne premore niti enega soda, pa se bo dobil sosed, prijatelj, sorodnik ali znanec, ki ne bo v zlo šel, ako se oglašite pri njem za kozarec ohajčana potem, ko bo sv. Martin naznanil, da je vse v redu.

In no, saj ni obvezano, da bi vam v enem dnevu vse naštel in povedal, kako in kaj se vrši trgatve na farmah naših Slovencev v Madisonu in Genevi. "Ameriška Domovina" je dnevnik, pa boste lahko še jutri čitali nadaljevanje in skrajno zanimiv konec te pripovedke, pouka, sladkosti in bridkosti vinske trgatve pri slovenskih farmerjih v državi Ohio.

Madison.

Viničar

Nove sode mi napravil je sodar, težke hlode mi napravil je tesar.

Moji sodi letos bodo prazni vsi, moji hlodi prazno sapo stiskali.

Vince sladko! Naj po tebi — če te ni — žalovanje bo mi kratko: Več te bo čez leto dni!

Dnevna vprašanja

1. Odkod je konkord grozdje dobilo svoje ime?
2. Zakaj jablane ne uspevajo v državi Florida?
3. Odkod prihajajo maraskino črešnje?
4. Kdaj je bila ustanovljena poznana Young Men's Christian Association?
5. Kje je bil Napoleon Bonaparte rojen?
6. Koliko ljudi je bilo ubitih od avtomobilov v letu 1931 v Zedinjenih državah?
7. Ali more Filipinec postati ameriški državljani?
8. Kdaj je umrl predsednik Wilson?
9. Kdaj je umrl predsednik Harding?
10. Kdo je načelnik državnega zavoda za kriminalno blazne v Lima, Ohio?

Odgovori na vprašanja

1. Po dolini Concord v državi Massachusetts.
2. Jablana je sadno drevo, ki zahteva čas počitka. Gorko podnebje v Floridi pa ne dovoljuje tega.
3. Iz mesta Zadra in okolice, v Dalmaciji.
4. Leta 1844 v Londonu.
5. Napoleon je bil rojen na otoku Korzika. Leta 1768 je bil otok Korzika prodan Francozom, ravno eno leto prej, predno se je Napoleon rodil. Ker je bil rojen Napoleon pod francosko zastavo, je bil Francoz, dasi je bil po plemenu Italijan.
6. 34,400.
7. Nikakor ne, razven ako je služil tri leta v ameriški armadi ali mornarici.
8. Wilson je umrl 3. februarja, 1924.
9. Predsednik Harding je umrl 2. avgusta, 1923.
10. Dr. H. M. Turk, rodom Slovenec, mlad slovenski zdravnik, je začasní načelnik državnega zavoda za kriminalno blazne v Lima, Ohio.

Tale je priletela pa prav iz Chardona, O.

Skoro vsak kraj na slovenskem ima kako svojo narodno jed, katero najbolj obraja. V Bohinj imajo sirove štruklje, Tolminci gibanice, Dolenjci se postavljajo z dobrimi poticami in tako dalje. Ribnica pa se postavlja s svojimi okusnimi krompirjevimi žganci. Tudi če gredo po svetu, Ribničani radi ostanejo zvesti svojim tradicijam in krompirjevim žgancem, na katerih so gori rasli in nobena pohana piška se jim tako ne prileže, kot skleda krompirjevih, dobro zabeljenih žgancev, v katere se nalije malo žgančevke, da raje po grlu lezejo.

Ribničani pride v Ameriko, kjer se stalno naseli. Ženo je pustil za enkrat doma in si je sam pečlari, zato se razume, da so največkrat peli krompirjevi žganci, ki so dobri za dušo in telo.

V tovarni se Ribničani seznani z nekim Irecem, ki je bil tudi pečenar in domiten se, da se bo preselil Irec k Ribničanu, da bosta tako nekaj prihranila pri stanovanju. Kuhala sta si vsak zase. Irec si je pekel steak in kuhala juho iz zelenjave, ki je bila taka, da ni bila ne krop ne voda, medtem ko je Ribničani krepko suval z žlico v veliko skledo, kjer so se tresli v vsej svoji glori dobro zabeljeni krompirjevi žganci.

Več časa sta bila tako skupaj in Irec je videl, da zna Ribničani marsikatero modro uganiti o tem in o onem, da se mu je Irec kar čudil. Pa ga nekoč Irec vpraša: "Ti, John, ali si napravil toliko šol, ali kaj, da znaš tako besedo postaviti, da je prav?"

"Šol nisem imel prav za prav nobenih, ampak svojo modrost zajemam iz tele jedi, (misli je žgance), ki si jo večkrat skuham. To mi da pravo pamet in razsvetljenje, da nisem tako neumen, kot ste na primer vi, Ireci."

"Ti, jaz bi bil tudi rad malo bolj pameten. Daj, se meni skuhaj eno skledo tiste jedi," ga prosi Irec.

"Veš, dragi Pat, pamet se danes ne prodaja kar tako. Za pamet boš pa nekaj dal. Daj mi pet dolarjev, pa ti jed skuham."

Irec mu brez pomisleka da pet dolarjev in Urban mu skuha žgance, da se jih je Irec namahal, da so mu skoro pri ušesih ven gledali. Minil je teden dni, ko pripomni Irec: "Ti, prijatelj, zdi se mi, da nisem nič bolj pameten kot sem bil prej. Najbrže je bila ena skleda tiste jedi premalo. Več kaj, skuhaj mi je še ena skledo."

"Pa prav rad, ampak zopet boš prikopal pet dolarjev," odvrne Ribničani.

Irec mu zopet da petak in zopet se nalomi žgancev. Po tej drugi skledi žgancev mine en teden, mineta dva, minejo trije, Irec pa ne reče nič. Tedaj ga pa Ribničani sam vpraša:

"Ali hočeš, da ti še eno skledo tiste jedi skuham?"

"Veš kaj," odvrne Irec, "prijatelj, pri vsem, pri tem pa ne. Kej misliš, da sem na glavo pal in da jaz dolarje po cesti pobiram, da ti bom dajal petak za eno skledo tiste tvoje jedi."

"Aha, vidiš," pravi Ribničani, "da so ti žganci pomagali! Pameti ti je že začela stopati v glavo. Samo dvakrat si jedel tisto stvar, pa si že tako pameten, da se ti zdi pet dolarjev preveč za eno skledo take jedi."

Ko je bilo gospodarju nekega dne preveč, vzame v roke dekle in ji napoje:

"Vi, Marjeta! Kaj pa vi mislite! Ves dan letate okrog hiše vsa umezana in razkušana, jezik vam kar naprej klepeče in jezike nazaj — kaj si morda domišljujete, da ste vi hišna gospodinja?"

ARNOLD ZWEIG:

Slučaj narednika Griše

Za "Ameriško Domovino" prestavil M. U.

Stara gospa pa je takoj uvidela, da je nje soprog odložil v to pismo nadlogo, ki je tlačila njegovo dušo, in da je ona doseгла svoj namen: sedaj ji mora on sam prebrati, kar je napisal.

"Tu, sivolaska preljuba," ji je dejal, "poglej to."

"Ah, Oto," je odvrnila ona ter zmajala z glavo. "Saj veš, da ne morem več čitati rokopišov. Prečitaj mi ti."

Predno je von Lychow prišel, je pogledal naokoli ter se uveril, da je v tej sobi zelo prijetno. "Pozovni Milhenu, saj prinese kavo," je dejal nato, si nataknil naočnike ter pričel počasi in s povdankom čitati, kar je bil napisal.

"V resnici sem prepričan, da je dež tu v Spa-ju še strašnejši nego v Berlinu."

"Ta prokleta Belgija je tako ravna, da izgleda brandenburška marka napram njej kakor Alpe. Le poglej skozi okno, Friderici."

Oba častnika sta prisluhnila: zunaj je tulil veter, zavijal, a ob okna je udarjal dež. Strelski jarki bodo gotovo polni vode.

Friderici je zdihnil. "Želim si, da bi bil v teh dneh na vzhodu."

"Jaz pa sem navdušen za Balkan. Še danes bi se lahko kopal v dojranskem jezeru. Kako je Njegovo Veličanstvo danes?"

"Govorila sva o vzhodni fronti. Albert Schieffenzahn si je zopet nekaj privoščil. Naj se pazi, da je ne dobi po glavi tako, da se nekega lepega dne sesede."

"Kaj je na stvari?"

"Opazke Njegovega Veličanstva česče niso primerne za objavo."

Mornariški ataše si je prižgal svaščico. "Že res, sam Bog ve, da je tako. Kaj se je pripetilo tedaj?"

Friderici je zazelhal. "Ne bi bilo bogve kaké važnosti, da se ne gre za Lychowa..."

"Kaj pa se je zgodilo staremu?"

"Naš dragi Albert se je vmešal v gotove divizijske zadeve."

"Nu, lahko si predstavljam, da tega von Lychow ne bo trpel."

"Takega mišljenja je tudi Njegovo Veličanstvo. In da ni prišla baš tedaj zlata vojaška čutara, z vrezanimi začeticami, bi se pač Schieffenzahn ne bil tako zlepa izmazal. V resnici pa je bila čutara prekrasno delo, v modri, svilnati vrečici, z zlatim zamaškom, ki je bil posut z diamanti."

"Tako?" se je čudil mož v modri uniformi. "Tudi meni bi prijal tak dar."

"Za Schieffenzahna je bil prihod daru naravnost delo božje previdnosti. Njegovo Veličanstvo bi bilo počilo jeze. 'Dovolj mi je teh slučajev a la Cavell,' je zakričal in nato izrekel nekaj prav lepih opazk na račun Alberta. Na žalost pa sem vse njegove besede že pozabil."

Veter je zapihal v okna z neznanosko silo. Mornariški častnik je stal v skrbeh pri oknu. "Kristus! Kako vreme! Ali mora pihati v kanalu... In od tam se vračajo podmornice."

Friderici je pogledal svojega druga. "Meniš, da bodo uspele?"

Oni pa je zamišljeno pokimal: "Seveda, ko bi jih le imeli dovolj."

"Ali jih pa v resnici imamo?"

"Vprašanje je. Kaka pa je bila Schieffenzahnova zadeva?"

"Meniš Lychowa? Ničesar izredno važnega. Ustrelitev nekega Rusa. Sporno točko pa je v resnici tvorila jurisdikcija."

"Oh, da," je dejal mornariški poveljnik. "Poznam take stvari: najprej zmedejo vse štrene, a potem pokličejo Njegovo Veličanstvo, da vozal razreši."

Friderici je odvrnil: "Nu, da, poveljevati armadi je nekoliko težje, nego pa pasti gosi. Na srečo pa ima Njegovo Veličanstvo še vedno čut pravičnosti in naravne hrabrosti, ki ste bili lastni že njegovim prednikom."

In oba sta se zadržala v sliko "Starega Fritza," ki je visela na steni.

Zadnje poglavje

Kakor po drugih mestih na vzhodu, tako je bil tudi v Mervinskem postavljen železniški kolodvor na kaj neprikladnem mestu, še posebno ker je morala kolodvorska ulica najprej preko tračnic in proge, a si šele nato v velikem ovinku lahko prišel do pročelne strani postaje.

Korporal Hermann Sacht je odhajal na bolniški dopust. Pokrit je bil z jekleno čelado, puško okoli vratu, a v rokah listine, ki so za dopust baš tako neobhodno potrebne kakor obeh: dopustnica, spričevalo, ki ga izda razkuževalnica, zdravniško spričevalo, v katerem je potrjeno, da si spolno zdrav, vozovnica. Tako je korporal hitel po drevoredu Kolodvorske ulice. Od križišča, kjer so spuščali vsakokrat, kadar je prihajal ali odhajal kak vlak, veliko zatvornico, pa do kolodvora samega je bilo dobre dve minuti

hoda. Vlak je že stal na kolodvoru. Sacht je hitel, kar je mogel. Od križišča do postaje dve minuti, eno minuto še, da se prerije do vlaka in v kak žet itak prenapolnjen voz. Šele tedaj, in niti sekunde prej, se sme vlak zganiti. Prosil je v svojem srcu, molil, da ne bi zamudil. Ako zamudi vlak, bo izgubil najmanj šestindeset ur svojega dopusta. Tako je skoro tekkel po zamrznjeni cesti in čeravno je vse naokoli zmrazilo, vendar mu je lil pot izpod čelade: seveda je k temu pripomogel tudi njegov nahrbtnik, ki je bil natrpan živeža, tako da ne bo treba ne njemu, ne ženi in otrokom stradati, dokler bo on v Berlinu. Tista prokleta svinja, korporal v razkuževalnici, ga je zadržal enajst minut delj, nego pa je bilo potreba, posebno še, ker je Sacht prišel baš iz kommandaturne bolnišnice ter je bil zato čist in tudi golazni prost. Vendar pa je bilo razmerje med kommandaturo in razkuževalnico že zdana napeto, a posledice tega razmerja so občutili v prvi vrsti šibkejši. Nihče pa ni tako brezmočen, kakor kak korporal, ki se mu mudi, da doteče vlak, kadar pride v roke drugemu korporalu, ki ima svoj dopust že za seboj. In medtem, ko je Hermann Sacht hitel proti kolodvoru, je že v duhu videl svoja dva otroka, kako stojita na peronu šleskega kolodvora ter gledata, kje se bo prikazal nji-ju papa. Hermann Sacht si ni upal pogledati na uro, da ne zamudi s tem časa. Prišel je teči. Od kolodvora sem je začul žviž lokomotive, ropot vlaka, ki se je pričel pomikati. Sacht je zamudil vlak. Ni se pa hotel udati. Še je tekkel, upal na kak čudež od neba, kak čudež od Boga, v katerega je sedaj veroval. Že je videl nad drevesi dim, ki je puhtel iz lokomotivnega dimnika. Stekel je še hitreje, že je bil pri zatvornici — tedaj je baš vozila čez križišče velika lokomoti-

va, niti dva koraka od njega. V svojem obupu je Hermann Sacht dvignil roko, v kateri je tiščal dopustniške listine in zavpil:

"Hej! Jaz sem iz Berlina!"

Kurjač je pogledal strojevodjo, ki je baš tedaj položil roko na vzvod, da da stroju polno paro. Mimo so vozili vozovi, a izza okna prvega razreda so gledali na smešnega mesečnika trije častniki. Iz drugega voza je nekdo pomahal. Prvi vozovi z oddelki prvega, drugega in tretjega razreda so že vozili mimo, sedaj so prihajali še vozovi tretjega in četrtega razreda, ki so bili namenjeni mostvu. "Vse je končano!" je vzdihnil korporal Sacht ter se opotekel. Tekel je kakor divja zver, a zaman. Sedaj pa bo šel zbolel za pljučnico, kajti njegova spodnja obleka je bila vsa premočena, a tisti čas je kazal v Mervinsku toplomer osem stopinj pod ničlo.

Kurjač je sunil strojevodjo: "Priatelj, glej, tam je še eden, ki bi rad z nami."

Bilo je koncem novembra l. 1917. Strojvodji je bilo ukazano, da mora dati na tistem mestu stroju polno paro. Hermann Sacht je vedel to, kakor je vedel vsakdo drug. Kmalu bo šel mimo njega še en voz, in še en, brže in brže. In tudi če ne bi imel nobene prtljage, ne bi bil mogel pognati na vlak, kajti stopnice so bile pomrznjene, gladke, opolzke... O, da, ko bi stal tu kak častnik, stotnik, tedaj bi gotovo s prosečo kretnjo pripravil strojevodjo, da bi spustil zavore ter ustavil vlak, kljub vsem predpisom. Nenadoma pa se je ogla-

silo izpod koles vlaka čudno škripanje, pritisk železa ob železo. Vlak ni pričel voziti hitreje, pričel se je ustavljati. Začuden obrazi so se pričeli prikazovati pri oknih častniških vozov. Tedaj je nekdo zavpil: "Zgani se, norec!"

V trenutku se je Sacht zavedel, da se je vlak ustavil. Splazil se je pod zatvornico in skočil s svojo prtljago proti najbližjemu vozu. Tudi vojak, ki so se čudili, zakaj naj bi se bil vlak ustavil na tem mestu. Odpirala so se okna. Oni pa so razumeli brže, nego je razumel Sacht. Vrata oddelka so se odprla. Proti Sachtu so se iztegnile roke — krepko se je odri- nil z desno nogo in že so ga povlekli v voz. Vrata so se zaprla in že se je pričel vlak pomikati proti zahodu.

Nekaj častnikov, ki so sedeli v oblazinjenem oddelku prvega razreda, se je spogledalo. "To je skoro..." so zaključili. Niso izgovorili, pač pa je vsak vedel, dobro, kar ni hotel povedati.

Mlad pijonirski častnik je mirno položil svoj kovčeg na kolena ter pričel mešati karte, da se posvetijo nemoteno pri- ljubljenu "škatu."

Nek debelejši nadporočnik, ki je bil v civilu trgovec z gumijem, pa je smatral za potrebno, da zastoju vlaka posveti nekoliko več pozornosti. Vsled tega je dejal: "Par mesecev v strelskih jarkih bi bila edina O, da, ko bi stal tu kak častnik, stotnik, tedaj bi gotovo s jevodjo. Držati bi se moral svojih predpisov — drugo pa bi ga jevodjo, da bi spustil zavore ter ustavil vlak, kljub vsem predpi-

som. Nenadoma pa se je ogla-

je odvrnil: "V tem slučaju, upam, da boš ti, tovariš, zasedel njegovo mesto. Mar ne veš še, da je strojevodja v teh časih bolj potrebna oseba, nego pa sam Schieffenzahn?"

Trgovec z gumijem je užaljen obmolnil. Pred devetimi meseci bi ta dva potepuha, strojevodjo in kurjača, vedel postaviti na pravo mesto. Odkar pa so pobrali iz peči lokomotiv ves baker, so bile te baš tako uporne in neukrotljive ter neukemu človeku nedostopne, kakor kaka stara, bogata, histerična teta. "Druhal se seveda zaveda svoje veljave — vsi ti izučeni mehaniki, ki imajo opravka s stroji."

Starejši vojaški zdravnik, ki je bil četrti v tej družbi, pa je pripomnil: "Svoje veljave se ne zavedajo še, a kadar se je bodo..."

Dopustniški vlak je vozil z

vso brzino. Gozdovi — črna debla proti belemu ozadju, s snegom pokriti nasipi so brzeli mimo oken.

"Nu, dragec, radoveden sem, če nam bodo to zamerili," je dejal strojevodja kurjaču ter pljunil na tla. In nekako veselo, umazana olja in saj, sta se spogledala in se zasmejala.

Ustavitev vlaka je stala državo sedemdeset mark in dve minuti izgubljenega časa. (Dve sto mark stane vsak izstrelek topa.)

In tako je brzelo dopustniški vlak preko zasneženih poljan proti zahodu, proti domu stotin svojcev željnih dopustnikov.

KONEC.

BRUSS RADIO SERVICE

6026 ST. CLAIR AVENUE
ENDICOTT 4324

Ene tretino popusta na vseh Cunningham ali RCA tubih, ako zamenjate stare tube.

Grozdje! Mošt! Sodi!

Starim in novim odjemalcem naznanjam in se tudi letos priporočam za nakup finega grozdja, mošta in izvrstnih sodov od žganja. Pri nas vam stisnemo vaše grozdje za mal denar, ako želite. Še vsak je bil zadovoljen s kapljico, ki jo je dobil pri nas.

JOHN MOŽINA
1081 Addison Rd.

Denver Wright, tovarnar iz St. Louisa, je hotel iti na lov na leve. Kupil je od nekega cirkusa dva leva in ju izpuštil na neki otok v reki Mississippi. Hrabri lovec je dal levom štiri ure časa, da se skrijeta, nakar je nameraval s prijatelji napraviti pogon nanju. Streno jim je pa zmešal šerif Tom Hotchkiss, ki je ustrelil leva, predno so imeli hrabri lovci priliko pomeriti na zveri. Slika zgoraj kaže, kako so leva izpuštili, spodaj pa je šerif z obema levovama potem, ko ju je ustrelil.

"Narava v Surovosti je redkokdaj MILA"

PADEC TICONDEROGA

"Narava v Surovosti" — kot jo je naslikal F. C. Yohn... navdahnjen od onega pošastnega jutra, ko so krvoločni divjaki napadli Ethan Allanove junake "Green Mountain Boys", ki so postali slavni pri Fort Ticonderoga. "Narava v Surovosti je Redkokdaj Mila" — in surov tabak nima mesta v cigaretah.

V Luckies ni surovega tobaka —zato so tako mile

Mi kupujemo najboljši in najfinejši tobak na celim svetu — toda s tem še ni povedano, zakaj ljudje vsepovsod smatrajo Lucky Strike za najmilejšo cigareto. Dejstvo je, da nikdar ne pregledamo resnice, da je "Narava v Surovosti Redkokdaj Mila" — zato je temu fine-mu tobaku po primernem sta-

ranju in miljenju dana dobrota onega Lucky Strike čistilnega procesa, ki je opisan z besedami — "It's toasted." Zato pravijo ljudje v vsakem mestu, trgu in vasi, da so Luckies tako mile cigarete.

"It's toasted"
Ta zavojček milih Luckies